

RWS INFORMATIE

Notitie V85 2021

Een bijlage bij de Monitor Snelheid 2021 over de ontwikkeling van de V85

Datum	3 november 2022
Status	definitief

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat WVL
Informatie	Yvonne Janssen-Stans
Telefoon	
Fax	
Uitgevoerd door	Werner van Loo, NDW Marlous Hovestad, NDW
Opmaak	
Datum	
Status	definitief
Versienummer	1.0

1 Inleiding

In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) wordt ingezet op proactief Verkeersveiligheidsbeleid, gestuurd op basis van risico-indicatoren. In dit plan is snelheid aangemerkt als een van de risico-indicatoren, ook wel 'Safety Performance Indicators' (SPI's). Over het algemeen wordt ervan uitgegaan dat bijna een derde van de dodelijke ongevallen te maken heeft met een te hoge of een niet aan de omstandigheden aangepaste snelheid¹. Met het inzicht in gereden snelheden kunnen wegbeheerders, in combinatie met andere risicofactoren, beter afwegen of, waar en welke maatregelen nodig zijn. Het ministerie wil de in het SPV opgestelde SPI's landelijk monitoren en heeft Rijkswaterstaat gevraagd dit voor de SPI 'snelheid' te doen. In het verleden werd ook de ontwikkeling van de V85 in de monitor snelheid bijgehouden. De V85 is echter niet gedefinieerd als SPI en is daarom naar deze aparte notitie opgenomen.

2 Ontwikkeling V85

De V85 is de snelheid waar 85% van het verkeer zich aan houdt. Dit geeft een indicatie van de snelheid die door het grootste deel van de weggebruikers wordt nageleefd. De brondata van de meetlussen zijn op de meeste locaties per minuut geaggregeerd. Toch blijkt uit eerder onderzoek dat deze gegevens gebruikt kunnen worden om een geschatte V85 te bepalen. Ook de FCD data kan worden gebruikt om een schatting van de V85 te bepalen, dit is de zogenaamde S85².

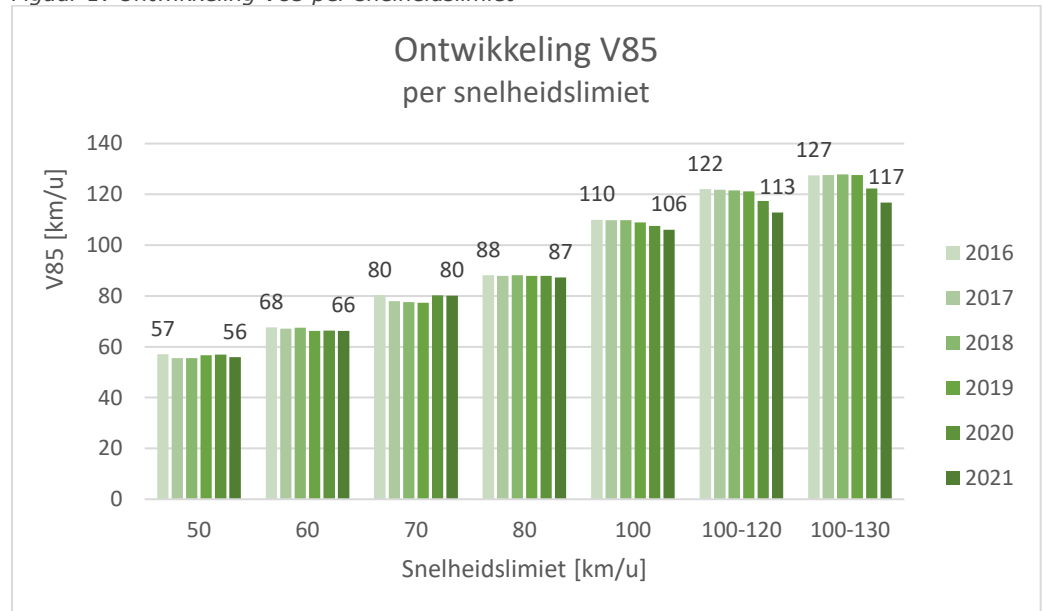
De vergelijking van de ontwikkelingen tussen FCD (S85) en lusdata (V85) geeft een beeld van veranderingen in kwaliteit in een of beide datasets. De schatting van de V85 op basis van FCD is in deze monitor voor dat doeleinde gebruikt. Ook kan de vergelijking van de V85 aanleiding geven om het bestaande schattingsmodel voor de V85 op basis van FCD aan te passen. Dit schattingsmodel is in de eerste helft van 2022 voor het laatst herzien.

¹ SWOV (2021). Snelheid en snelheidsmanagement. SWOV-factsheet, juli 2021. SWOV, Den Haag.

² Bron: NDW, "V85 schatten met FCD", 16 januari 2019.

Vanwege de directe relatie met de snelheidslimiet wordt de V85 alleen per snelheidslimiet weergegeven. Wel wordt een onderscheid gemaakt naar wegbeheerder en naar dag en nacht per snelheidslimiet.

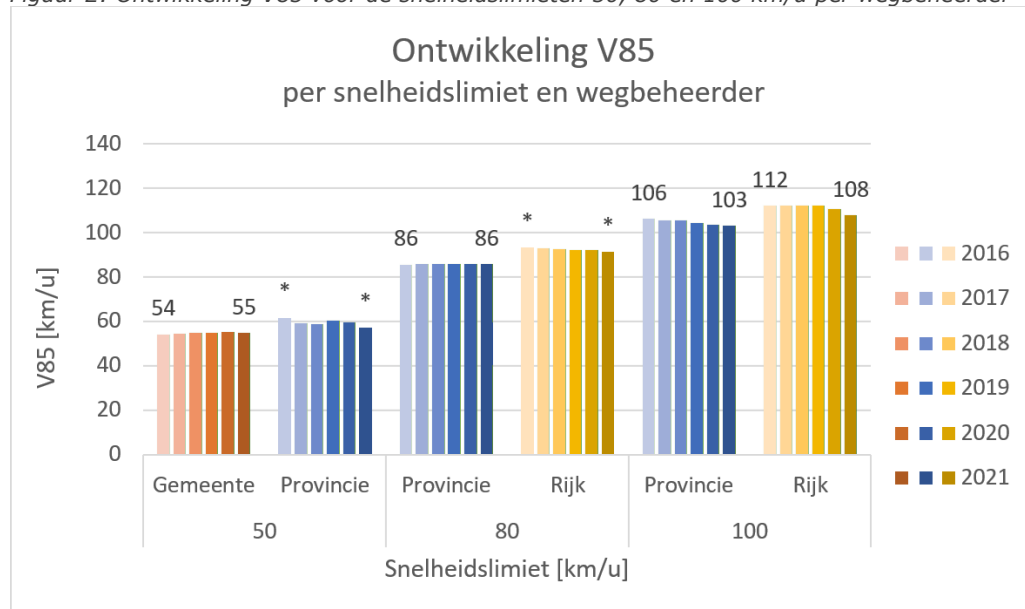
Figuur 1: Ontwikkeling V85 per snelheidslimiet

Op wegen met een snelheidslimiet tot en met 100 km/u ligt de V85 boven de snelheidslimiet en zelfs op of net boven de verbalisatiegrens. Wel zijn de gemeten V85 waarden in 2021 licht gedaald vergeleken met 2020. De daling op wegen met een snelheidslimiet van 50 tot en met 80 km/u is niet significant. De grootste daling is te zien op wegen met een snelheidslimiet van 120 en 130km/u in de nacht. Een groot deel van deze daling kan verklaard worden doordat de snelheidslimiet van 100km/u overdag in 2020 nog niet het gehele jaar geldig is geweest.

Wanneer een verdere uitsplitsing naar wegbeheerder wordt gemaakt (figuur 2) is te zien dat op rijkswegen de snelheden gemiddeld hoger liggen dan op provinciale wegen met dezelfde snelheidslimiet. Wegen met een snelheidslimiet van 120 of 130km/u in de nacht staan niet in deze grafiek. Deze wegen zijn enkel in beheer bij Rijkswaterstaat, waardoor de gegevens al in grafiek 1 staan. De V85 lijkt op rijkswegen met een snelheidslimiet van 100km/u wel te dalen, maar is op de overige wegen stabiel.

Figuur 2: Ontwikkeling V85 voor de snelheidslimieten 50, 80 en 100 km/u per wegbeheerder

* Voor deze groep zijn onvoldoende locaties beschikbaar om betrouwbare uitspraken te doen.

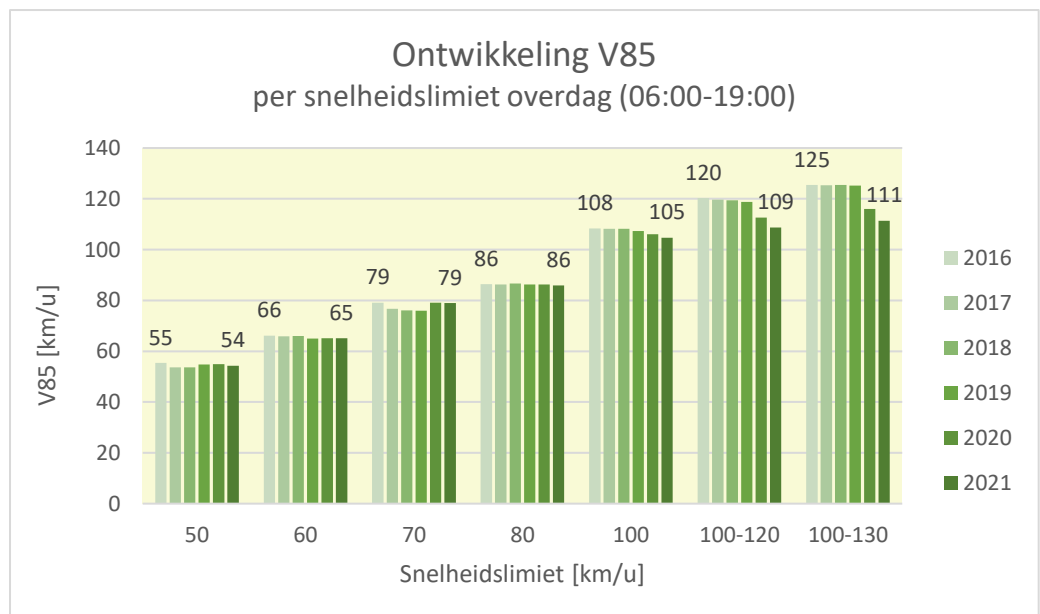
Onderscheid naar dag en nacht

Bij de snelheidslimieten 100-120 km/u en 100-130 km/u is de V85 op etmaalniveau geen goede indicator vanwege het verschil in snelheidsregime overdag en in de nacht. Het onderscheid naar dag en nacht is in figuren 3 en 4 weergegeven.

De V85 is stabiel over de jaren, zowel overdag als in de nacht. Alleen op 100, 100-120 en 100-130 km/u wegen is de V85 overdag gedaald. Dit wordt grotendeels verklaard door de invoering van de maatregel 100 km/u overdag op autosnelwegen. Dit effect kan echter niet los gezien worden van de effecten van de coronamaatregelen in 2020 en 2021 op het wegverkeer. De V85 wordt beïnvloed door de aanwezigheid van vrachtverkeer dat is begrensd op een snelheid onder de geldende limiet. Door de coronamaatregelen is dit effect licht versterkt doordat het vrachtverkeer procentueel is toegenomen. De hoeveelheid personenautoverkeer is door de coronamaatregelen sterk afgenomen, terwijl het vrachtverkeer nagenoeg gelijk is gebleven. Dat het hier slechts om een klein effect gaat, is te zien in de grafieken met de ontwikkeling van de V85 in de nacht. Ook in de nacht is de V85 duidelijk gedaald.

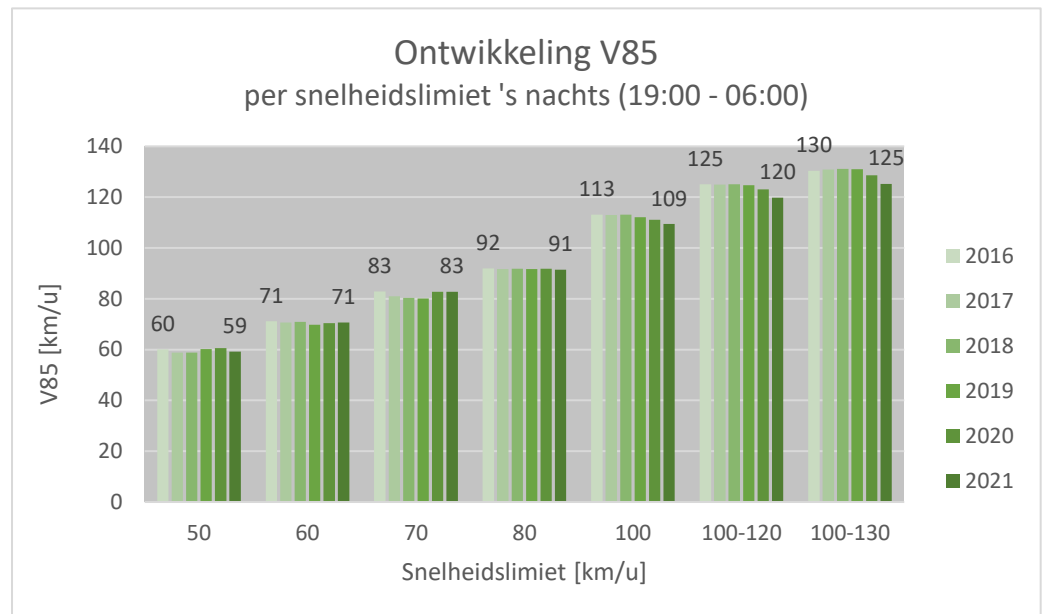
Opvallend is het verschil overdag tussen 100, 100-120 en 100-130 km/u wegen. In 2020 is de limiet overdag op al deze wegtypen 100 km/u, maar de V85 ligt op wegen met een variabele snelheidslimiet statistisch significant hoger.

Figuur 3: Ontwikkeling V85 overdag (06:00 – 19:00) per snelheidslimiet

In de nacht ligt de V85 hoger dan overdag en ook verder boven de snelheidslimiet. Alleen op wegen met een snelheidslimiet van 120 of 130 km/u ligt de V85 op of onder de snelheidslimiet. De daling van de V85 in de nacht op 120 en 130 km/u wegen zet door en is significant geworden.

Figuur 4: Ontwikkeling V85 's nachts (19:00 – 06:00) per snelheidslimiet

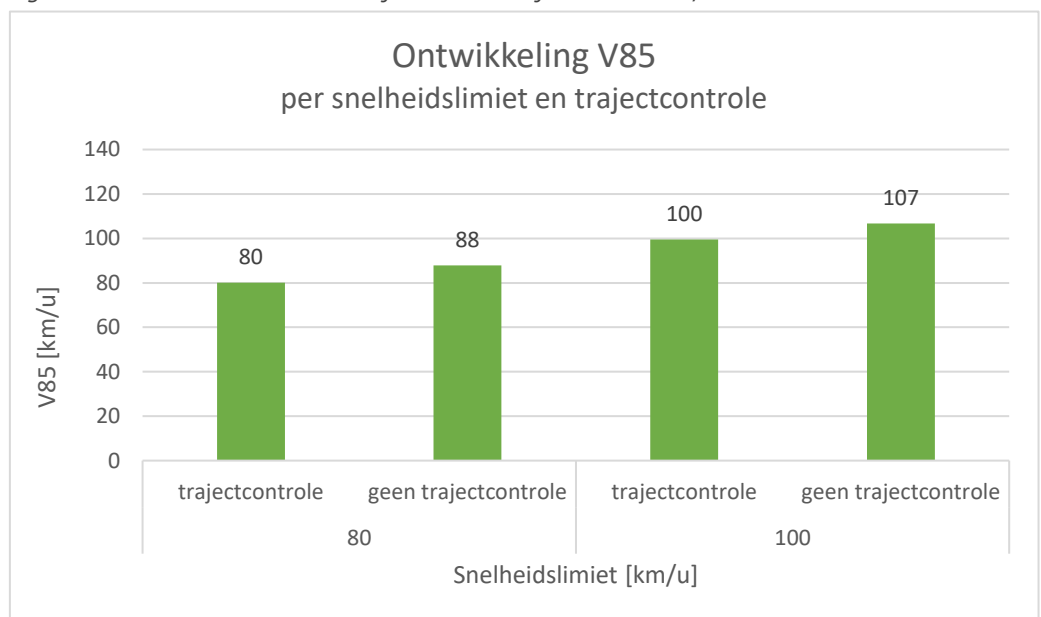

Onderscheid naar locaties binnen en buiten trajectcontrole

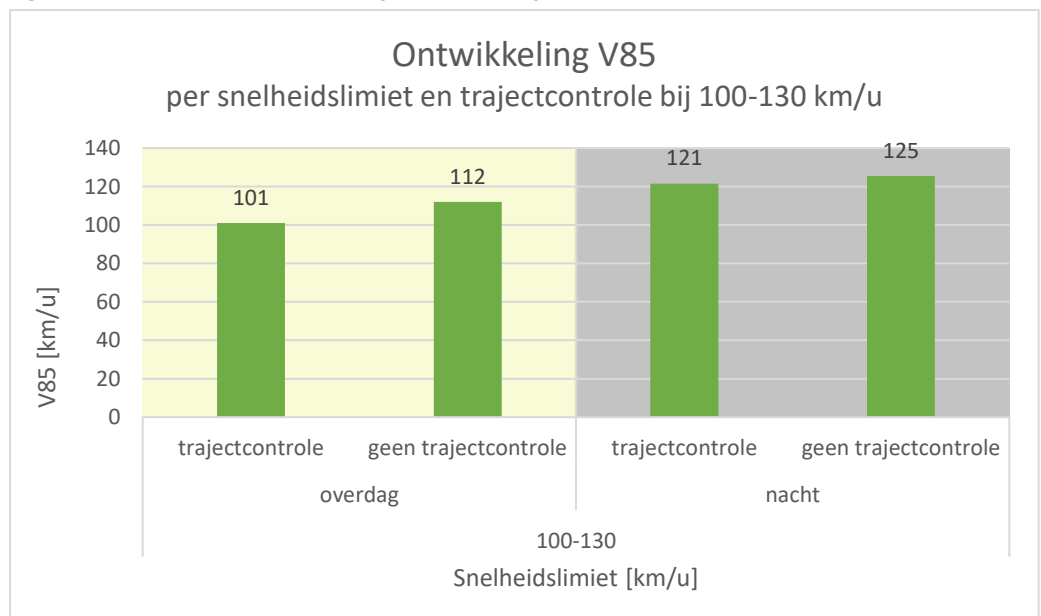
Er kan onderscheid gemaakt worden tussen locaties binnen en buiten een trajectcontrole. Ongeveer 1 op de 13 telpunten liggen in een trajectcontrole. Zoals te verwachten is volgt de V85 veel beter de snelheidslimiet. In de nacht is er geen significant verschil bij locaties met een snelheidslimiet van 100-130 km/u.

Snelheidslimiet [km/u]	80	100	100-130	totaal
# met trajectcontrole	7	10	5	22
# zonder trajectcontrole	87	110	88	285

Figuur 5: V85 binnen en buiten trajectcontrole bij 80 en 100km/u

Figuur 6: V85 binnen en buiten trajectcontrole bij 100-130 km/u

Op onderstaande kaart zijn de bekende trajectcontroles weergegeven. De locaties in het rapport die in een trajectcontrole vallen zijn weergegeven met groene sterren en de bijbehorende trajectcontroles in magenta. Op de oranje trajectcontroles zijn wel meetlocaties beschikbaar, maar deze zijn niet gebruikt in het rapport. De rode trajectcontroles bevatten geen beschikbare meetlocaties.

Figuur 7: locaties op trajectcontroles

3 Conclusie

De V85 is stabiel over de jaren, maar is duidelijk gedaald op het rijkswegennet. Ook is er een duidelijk verschil tussen de locaties binnen en buiten trajectcontroles. De V85 op locaties met een trajectcontrole is vrijwel gelijk aan de snelheidslimiet.

3.1 Definities

V85

Dit is de snelheid die door 85% van het verkeer wordt opgevolgd. De V85 is bepaald vanuit minuutgemiddelde snelheden per rijstrook. In deze monitor is de V85 dus de snelheid die in 85% van de tijd niet wordt overschreden.

Hoewel er geen eenduidig interventieniveau is voor snelheid is er wel een vuistregel dat de V85 maat ongeveer gelijk zou moeten zijn aan de snelheidslimiet³. Dan zijn er circa 15% overtreders, waarvan het merendeel kleine overtredingen (onder de verbalisatiegrens) en een klein deel daar boven.

Perioden

Nacht:	19 – 6 uur
Dag:	6 – 19 uur
Ochtendspits:	6 – 10 uur
Midden op de dag:	10 – 15 uur
Avondspits:	15 – 19 uur
Etmaal:	0 – 24 uur

De kleuren in de grafieken geven aan van welke wegbeheerder de cijfers gepresenteerd worden.

Groen: alle wegbeheerders samen

Oranje: gemeente

Blauw: provincie

Geel: rijk

De grafieken tonen weekdaggemiddelde etmaalcijfers. De achtergrond van deze grafieken is wit. In een aantal grafieken wordt niet het etmaal maar de dagperiode of de nachtperiode gepresenteerd. De achtergrond van deze grafieken is geel respectievelijk grijs.

³ Rijkswaterstaat – WVL, Risicogestuurd beleid met indicatoren gerelateerd aan Snelheid, 30 november 2016